

NÚM. 27 - MARÇ 1997

SANT FELIU DE GUÍXOLS

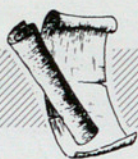

ARXIU I MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

MEMÒRIA 1996: MUSEU D'HISTÒRIA
SERVEI D'ARXIU
CENTRE CULTURAL MONESTIR

- Encara es fa carbó a Sant Feliu

SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL MEMÒRIA 1996

ESTADÍSTICA D'USUARIS

Consultes externes

- Per mesos:

Gen.	Feb.	Març	Abril	Maig	Juny
64	74	76	67	46	36
Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
46	77	39	48	89	81

TOTAL: 743

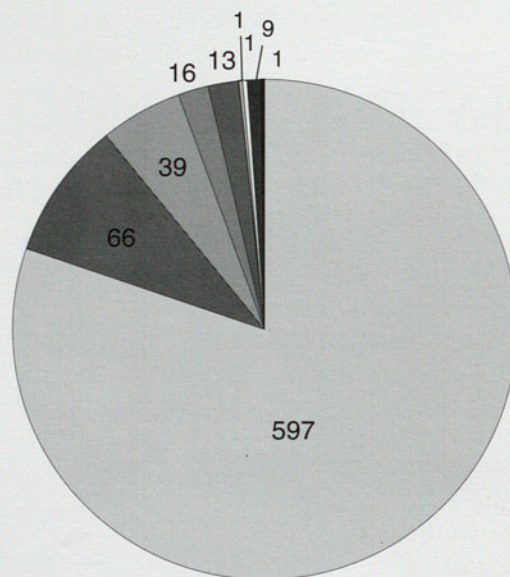
- Per professions/ estudis:

Professor d'Història d'institut	41
Professor d'Història d'universitat	3
Estudis d'història local	52
Jubilat	291
Estudiant	241
Estudiant d'Història	15
Id. Geografia	3
Id. Magisteri	8
Id. Turisme	6
Id. Filologia	4
Id. d'Arquitectura Tècnica	5
Id. Ciències Ambientals	4
Id. Medecina	2
Id. Arquitectura	3
Id. Enginyeria	1
Id. Sociologia	1
Id. C. Polítiques	1
Historiador	3
Llicenciat en Història	6
Filòleg	8
Arxiver	4
Periodista	4
Fotògraf	3
Editor	1
Escriptor	1
Antiquari	1
Llibreter	1
Empresa de turisme	1
Aparellador	1
Interiorista	2
Economista	1
Advocat	1
Ajudant d'advocat	2
Enginyer	3
Educador	2
Metge	1
Religiós	2
Ceramista	1
Sense especificar	13

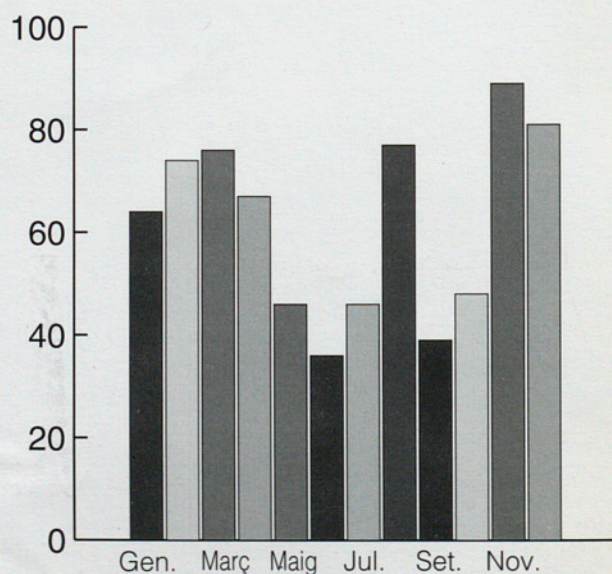
- Per procedència geogràfica:

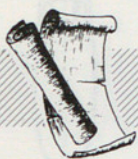
Sant Feliu de Guíxols	597
Girona ciutat	66
Girona comarques	39
Barcelona ciutat	16
Barcelona comarques	13
Reste de Catalunya	1
Reste d'Estat espanyol	1
Europa	9
Amèrica	1

USUARIS 1996. PROCEDÈNCIA GEOGRÀFICA

USUARIS 1996. PER MESOS

ARXIU

- Temes investigats:

- El Monestir
- L'Hospital
- Indústria s. XVIII-XIX
- La sanitat el s. XVIII
- La marginació social el s. XVIII
- Indústria del suro. relacions entre Catalunya i Alemanya.
- Les drassanes i vaixells construïts a SFG
- El patrimoni marítim
- Naufragis al Baix Empordà
- S'Agaró
- L'escola de S'Agaró
- El massís de l'Ardenya
- Megalitisme
- Troballes arqueològiques submarines
- Urbanisme: carrers, xalet Casas, usos del sòl, la llotja del peix, els projectes del parc de Sant Pol, el mercat cobert, evolució i creixement urbanístic, les cases del Passeig, barri de Vilartagues.
- Edificis modernistes
- Les escultures del cementiri
- La ermita de Sant Elm
- Personatges: Antoni Rovira i Virgili, Josep Irla, el Dr. Lligoña, Rafael Patxot, el pintor Baldomero Galofre, Josep Pla, Miquel Ferrarons, Gaziel, el pintor Damià Vicens
- Entitats: Casino dels Nois, la Societat de Salvament de Naufrags
- Societat col.lectiva a la Bisbal
- L'ensenyament a SFG
- Premsa
- Capçaleres de diaris
- Certàmens literaris el s. XIX
- Genealogia
- Festes: els gegants, els esports i jocs tradicionals
- Músics guixolencs
- El tren de SFG a Girona. L'estació de Castell d'Aro.
- Militars
- República i Estat Català a SFG
- Els refugiats de la Guerra Civil
- El propi habitatge
- Els usuaris de l'Arxiu
- Organització de l'Àrea de Cultura

Any I Sant Feliu de Guíxols, 3 de maig de 1930 Núm. 1

LA COSTA BRAVA

SETMANARI D'INFORMACIÓ LOCAL I COMARCAL

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ Catal., trimestre 3 - 600 s. Fora, trimestre 2'30 ptes. Estranger, any 10 ptes.	REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ CARRER DE LA BOLTA, 16	Deix els articles firmats en son responsables llurs autors. — No es retornen els originals
--	--	---

MUSEU

Consultes internes

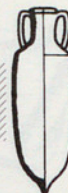
Total: 215

Unitats:	Administració General	12
	Urbanisme	36
	Serveis Econòmics	12
	Cultura	114
	Turisme	29
	Lleure	1
	Alcaldia	2
Tipologia:	Padró habitants	7
	Padrons fiscals	10
	Obra major	8
	Activitats	25
	Hemeroteca	3
	Personal	3
	Imatges	114
	Cementiri	3
	Llibre actes Comissió G.	1
	Llibre decrets	1
	Pla General	1
	Patrimoni	1

Préstec intern

Total: 252

Unitats:	Urbanisme	227
	Administració General	17
	Serveis Econòmics	7
	Turisme	1
Tipologia:	Obra major	128
	Edificis municipals	2
	Disciplina urbanística	23
	Planejament urbanístic	28
	Activitats	30
	Contractes	6
	Patrimoni	7
	Declaració bé natural	3
	Plus-vàlua	3
	Pagaments	4
	Padrons fiscals	6
	Estadística	3

TRANSFERÈNCIES DE LES UNITATS ADMINISTRATIVES A L'ARXIU

1/1996 Data: 23.1.96
Àrea: Serveis Econòmics (Rendes)
Capses: 58
m lineals: 6

2/1996 Data: 23.1.96
Àrea: Serveis Econòmics (Tresoreria)
Capses: 100
m lineals: 10

3/1996 Data: 20.3.96
Àrea: Urbanisme
Capses: 1.051
m lineals: 100

4/1996 Data: 21.9.96
Àrea: Alcaldia
Capses: 9
m lineals: 1

5/1996 Data: 16.10.96
Àrea: Administració General
Capses: 32
m lineals: 4

L'excepcional transferència d'Urbanisme, la documentació de la qual abraça un període de 30 anys, ha estat motivada per les obres de remodelació de les oficines municipals.

DONACIONS

Arxiu d'imatges

Fotografies 75
Postals 5
Diapositives 18
Filmacions 1

Col.leccions

Fulletons 5
Música 6 llibrets de partitures
enquadrades
i 15 de soltes

Biblioteca auxiliar.

Llibres 5
Impresos s. XVIII 3
Diapositives sobre Franco .264

Hemeroteca

Revistes 38
(Víctors, Catalans!, Oc, La Petite Illustration)

Patrimonial

1 cartilla militar s. XIX, 1 llibre de comandes, 7 cartes, 1 quadern de llicència de navegació, 7 còmics amb dibuixos de N. Masferrer.

Entitats

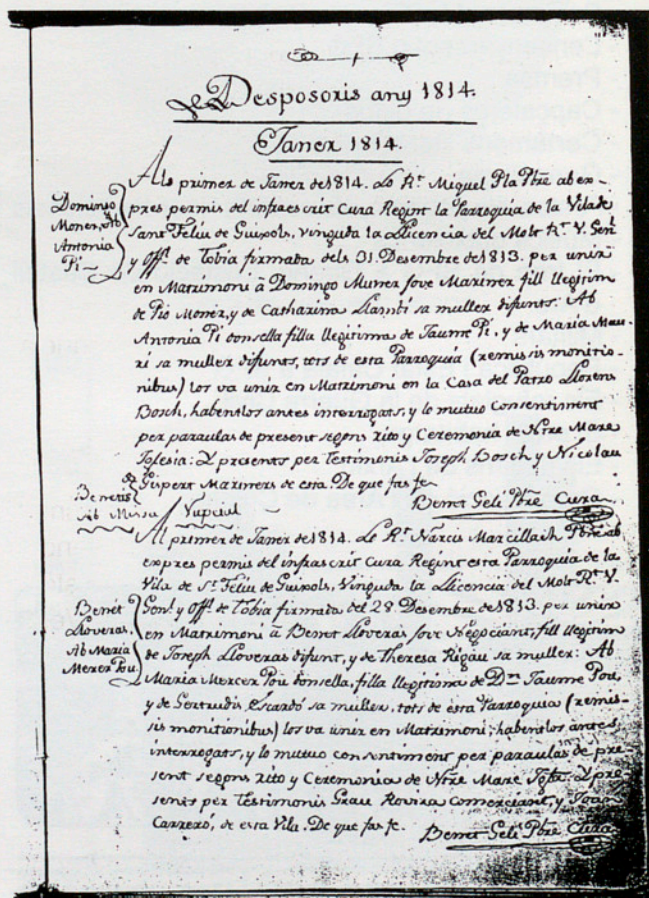
4 fulletons, 3 butlletins d'agrupació teatral.

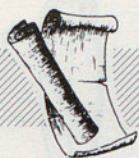
ADQUISICIONS

- 21.11.1996: 97 plaques de vidre, 65 postals i 18 fotografies en paper.

VISITES GUIADES DE L'ARXIU PER A ALUMNES D'INSTITUT

S'han organitzat unes visites guiades a l'Arxiu Municipal en dos períodes durant el 1996: a principis d'any (9 - 15 de gener) i a la tardor (23 - 25 d'octubre). Els professors de 3r. de BUP programen un treball de curs en el qual els alumnes han de buscar informació a partir de documents d'arxiu. Llavors, abans de venir directament i d'una manera individual a l'Arxiu, se'ls explica el contingut, funcions i tasques del Servei d'Arxiu.

El primer grup d'alumnes, un total de 130, treballava el tema del franquisme (en la mateixa època podien veure una exposició sobre el franquisme a Sant Feliu organitzada per l'Arxiu Municipal i el Museu d'Història) a partir dels microfilms dels llibres parroquials i el buidatge del padró d'habitants de 1940 i del setmanari *Àncora*.

El segon grup, un total de 105 nois i noies, investigava la població guixolenc en els segles XVIII, XIX i XX a partir dels microfilms dels llibres parroquials (llibres de bateigs, d'òbits i de casaments).

ENTRADA DELS PATRONATS EN EL REGISTRE D'EXPEDIENTS

A partir del gener de 1996 els expedients generats pels patronats municipals queden fitxats en el registre general d'expedients. Per això, tingué lloc durant el 24, 25 i 26 de gener un curs d'arxivística dirigit al personal que hi treballa. Hi assistiren el director de Ràdio Sant Feliu, el director de l'Escola de Música, un mestre de l'Escola de Música, la secretària dels organismes autònoms i una administrativa del Patronat de Turisme. Se'ls facilità un dossier amb el quadre de classificació, els codis de les unitats administratives i dels patronats, el reglament del Servei d'Arxiu, les circulars i documentació legislativa de referència.

ORGANITZACIÓ D'EXPOSICIONS

- Exposició "Sant Feliu durant el franquisme". Amb objectes i documents (gràfics, escrits i sonors) procedents de l'Arxiu Municipal, el Museu d'Història i de molts particulars i entitats de la ciutat (Vegi's Informatiu, núm. 24).

PRÉSTEC DE DOCUMENTACIÓ PER A EXPOSICIONS

- "El cinema a Sant Feliu de Guíxols". Organitzada pel Museu d'Història de la ciutat.

PATRIMONI I HISTÒRIA LOCAL

Jornades d'homenatge a Lluís Esteva i Cruañas

SERVEI DE PUBLICACIONS

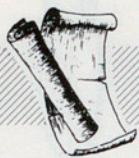
- Edició de l'Informatiu de l'Arxiu i del Museu d'Història:

- Núm. 24 (juny 1996) "Memòria de l'Arxiu i del Museu"

- Núm. 25 (oct. 1996) "El patrimoni de la ciutat"

- Elaboració i edició del Taller d'Història núm. 7, Sant Feliu de Guíxols durant el franquisme (1939-1975). La presentació es féu el 24 de maig de 1996, al monestir, i anà a càrrec de Mon Marquès, professor a la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Girona.

- Edició de la publicació Patrimoni i Història Local. Jornades d'homenatge a Lluís Esteva i Cruañas, recull de les ponències i comunicacions exposades durant les Jornades l'octubre de 1995, al monestir.

TALLER D'HISTÒRIA

En les reunions quinzenals amb representants de centres d'ensenyament i persones particulars per tal de tractar temes d'història i organitzar-ne activitats, s'ha comptat amb la participació de:

Elena Esteva, col·legi l'Estació
Bea Cruset, col·legi l'Estació
Tina Murlà, col·legi Gaziel
Valentina Escudero, col·legi Baldiri Reixach
Maria de la Peña, col·legi Cor de Maria
Fina Pujolràs, col·legi Sant Josep
Lluís Calverons, IES Sant Feliu
M. Lluïsa Rojas, particular
Rosa M. Martí, particular
Carme Zurita, particular

Al llarg de l'any s'han tractat diversos temes:

SANT FELIU DURANT EL FRANQUISME

- Exposició al monestir
- Discussió dels capítols de la publicació elaborada per À. Jiménez sobre el franquisme
- Organització del Concurs literari Sant Jordi prenent com a tema aquest període històric a la nostra ciutat.

CENTENARI DEL CINEMA

- Organització d'un cicle de projeccions quinzenals de pel·lícules i de presentacions (febrer- juny de 1996)

EL PATRIMONI

- Participació en excursions de descoberta del patrimoni (Ardenya).

- Xerrada sobre "Què són els Tallers d'Història" amb diapositives de les activitats realitzades, al Centre Cívic de Vilartagues el 23 de maig de 1996, al vespre. Organitzat per l'Associació de Veïns de Vilartagues.

COMISSIÓ DE PATRIMONI

- Inici de reunions mensuals amb els responsables de l'Àrea d'Urbanisme (coordinador i arquitecte) per tractar qüestions relatives al patrimoni.
- Sol·licitud a l'Ajuntament de renovar la protecció dels paratges pintorescos i ampliar-la en d'altres espais del terme municipal.
- Sol·licitud a l'Ajuntament perquè es permeti el pas a les roques i platgeta de la zona del Club de Mar.
- Elaboració d'un informe sobre el projecte de remodelació de la Rambla Vidal.
- Elaboració d'un informe sobre la possibilitat de retornar la pedra caiguda de Pedralta al seu lloc.
- Elaboració del catàleg d'edificis i construccions a protegir.

MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT MEMÒRIA 1996

INGRÉS, REGISTRE I EMMAGATZEMAMENT DE MATERIALS AL FONS

Durant 1996 s'han realitzat 246 registres de nous materials al fons del Museu, amb les pertinents tasques d'avaluació de l'estat de conservació, tractament dels materials que ho requerien, inscripció al llibre de registre, siglatge i emmagatzemament.

El nombre de peces ingressades és molt superior, ja que per les seves característiques hi ha grups d'objectes registrats en un sol assentament. En tot cas, els registres, per classificació genèrica, són els que relacionem a continuació:

Ús domèstic:	123
Eines i equips:	74
Objectes religiosos	20
Jaciment arqueològic	9
Objecte d'art	8
Edificis i les seves parts	7
Ús personal	2
Objecte social	2
Objecte militar	1

Pel que fa a l'emmagatzemament del material, hem iniciat la substitució de les tradicionals caixes de fusta per contenidors plàstics normalitzats, i evitem així les conseqüències negatives que aquests contenidors d'origen orgànic poden ocasionar al fons.

INVENTARI DEL FONS

Seguint l'actual sistema d'inventari s'han documentat provisionalment algunes col·leccions tot esperant l'inici de la documentació informatitzada a través del programa informàtic de Documentació Assistida de Col·leccions (DAC) que facilitat per el Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya permetrà, a partir de 1997, documentar convenientment, amb un sistema estàndard per a totes les col·leccions dels museus de Catalunya inclosos en el Registre de Museus de la Generalitat, el nostre fons.

RESTAURACIÓ

A més de les actuacions sobre les peces ingressades i sobre altres del fons que ho requerien, des del Museu d'Història de la Ciutat s'ha treballat intensament, i prioritant aquesta actuació, en l'enllestiment de la restauració del bot de salvament Miquel de Boera, el carro varador, i d'alguns dels seus arreus. No oblidem que es tracta d'un conjunt importantíssim que, juntament amb la caseta del Salvament, pot esdevenir un atractiu i interessant annex del Museu.

En aquest camp, el Servei d'Atenció als Museus de Girona està col·laborant amb el nostre servei realitzant la consolidació de tres pintures, dues de Joan Carreró i una de Rosselló, totes de finals del segle XIX, a través del Servei de Restauració de Béns Mobles. Aquesta actuació farà que el material que més neces-

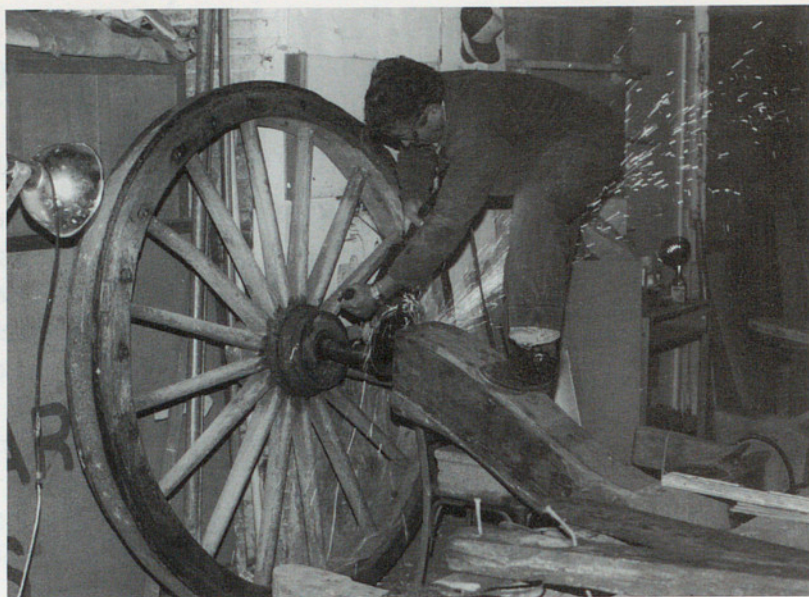
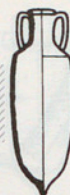
sitava una intervenció urgent pugui conservar-se en les millors condicions possibles.

CONTROL I CORRECCIÓ AMBIENTALS

Hem dotat les nostres instal·lacions de dos termohigrògrafs més (aparells que registren en una gràfica l'evolució de la humitat relativa i la temperatura), un luxòmetre (permet mesurar la intensitat de radiacions nocives que els objectes reben de la llum) i un nou deshumidificador (aparell que redueix la humitat ambiental) per tal que ens ajudin a controlar i corregir al més eficaçment possible les condicions ambientals de les sales d'exposició i dels magatzems, per tenir la màxima cura en la conservació del nostre patrimoni.

INFRASTRUCTURES

El 1996 s'ha dotat el servei, i l'Àrea de Cultu-

ra en general, d'una senyalització exterior molt necessària amb dos monolits i una placa mural que permeten guiar els visitants vers l'entrada al Museu.

A proposta de la Comissió de Dinamització i del Projecte Museològic, la Junta Tècnica va recomanar condicionar degudament l'àrea de recepció i botiga del museu, enllaçant amb el pati (Hort del Rector) i creant un espai de serveis i de descans. En aquest sentit s'ha redistribuït aquest sector i se l'ha dotat d'un taulell, expositors per a la botiga, màquines expenedores de begudes i mobiliari de jardí per al pati.

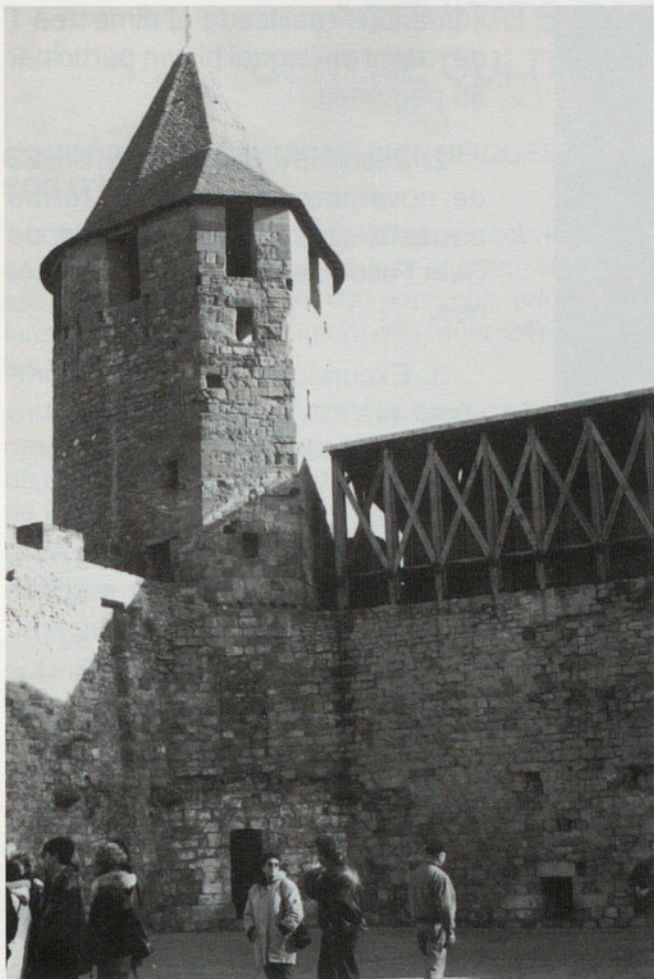
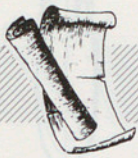
EXPOSICIONS PERMANENTS

Amb motiu de la renovació realitzada a l'exposició permanent de la Sala Josep Albertí, en la qual es mostra l'obra del pintor amb el tema central de la figura, el dia 28 de juny es va celebrar a la mateixa sala una vetllada artístic-literària a l'entorn de l'activitat poètica de l'artista.

EXPOSICIONS TEMPORALS REALITZADES AMB FONS DEL MUSEU

Tots els serveis de l'Àrea de Cultura i els òrgans de participació que s'hi relacionen col·laboren en la realització de les exposicions temporals. Aquí només detallem les que han comptat amb l'aportació de peces del Museu.

-Exposició "Sant Feliu de Guíxols durant el Franquisme (1939-1975)" 28 de març- 2 de juny.

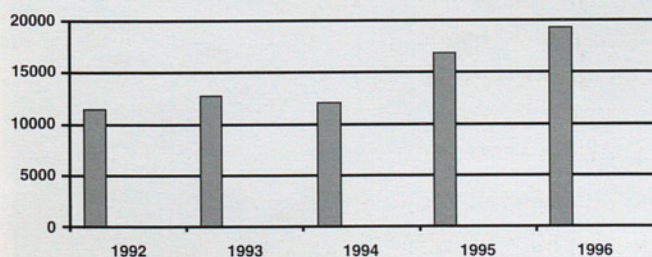

-Exposició "El cinema a Sant Feliu de Guíxols"
21 de novembre- 26 de gener.

ESTADÍSTICA DE PÚBLIC

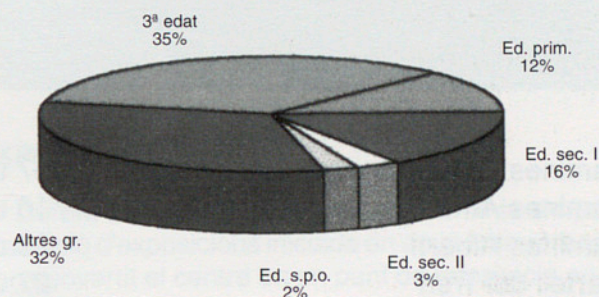
Durant el 1997 el Museu d'Història ha rebut un total de 19.291 visites, fet que representa un augment espectacular en relació a l'exercici anterior en el qual es van rebre un total de 16.743 visites. Si observem l'evolució d'aquesta dada durant els darrers anys, es fa evident la progressió ascendent del Servei pel que fa a visitants.

EVOLUCIÓ DE LES VISITES

De les 19.291 visites que hem rebut, 14.829 corresponen a visites individuals i les 4.462 restants corresponen a les visites en grup. Pel que fa a la tipologia de grups podem observar com hi predominen els segments *Tercera edat* i *Altres grups*, cosa que significa que un 67 % del nostre públic en grup és, bàsicament, adult; mentre un 33 % es reparteix entre els diferents segments d'escolars i estudiants. Constatem també que els visitants universitaris han accedit al servei aquest darrer any només com a títol individual, ja que no s'ha registrat cap grup d'aquest tipus.

PERCENTATGES VISITES EN GRUP

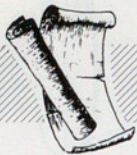
INGRESSOS GENERATS AL MUSEU EL 1996

Per venda directa de publicacions	327.895.-PTA.
Vendes per distribució de publicacions	154.199.-PTA.
Entrades al museu	283.500.-PTA.
TOTAL	765.594.-PTA.

DETALL DE VENDA DIRECTA DE LA BOTIGA DEL MUSEU

Publicacions de l'Àrea

Tallers d'Història núms. 1,3,4 i 5	22 u.
Taller d'Història núm. 6	7 u.
Taller d'Història núm. 7	91 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 1	1 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 2	2 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 6	7 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 7	3 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 8	8 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 9	10 u.
Col. d'Estudis Guixolencs núm. 10	1 u.
Plantes medicinals guixolenques	2 u.
Jornades d'homenatge a Lluís Esteva	1 u.
Informatiu núm. 6 (Monestir)	8 u.
Catàleg del Centenari del Tren	49 u.
Catàleg Torrent-Buch	36 u.
Catàleg Albertí	3 u.

ARXIU

Làmines Torrent-Buch	37 u.
Làmines Amat	16 u.
Làmines Albertí	29 u.
Cartell del Tren	27 u.
Cartell <i>Veler camí d'Amèrica</i>	14 u.
Cartell <i>Nanses</i>	5 u.
Retallables	14 u.
Postals	69 u.
Postals Albertí	19 u.

Altres Productes

Reproduccions de caixes de mariner	4 u.
Quadre d'artesanía de suro	1 u.
Cintes amb poesies de Josep Albertí	14 u.

<u>Altres publicacions de disposició ocasional</u>	39 u.
--	-------

VISITES GUIADES

Durant l'estiu de 1996, com heu pogut comprovar a través de les informacions que anem donant en aquest Informatiu, s'ha realitzat una interessant experiència de visites guiades diàries de dimarts a divendres al conjunt del Monestir i al Museu coordinades per la Comissió de Dinamització de la Junta Tècnica del Museu que valorem molt positivament. Esperem poder ampliar l'oferta amb una nova visita nocturna a la ciutat aquest any.

EXCURSIONS REALITZADES PEL MUSEU

1.-Excursió als Castells càtars de Perapertusa

MUSEU

i Queribús realitzada el dimecres 1 de maig i en la qual hi van participar 55 persones.

2.-Excursió a l'Ardenya. El dia 23 de novembre es va dur a terme aquesta sortida pels voltants de Sant Feliu que va aplegar 50 persones.

3.-Excursió al castell de Montsegur realitzada el dia 12 d'octubre i en la qual participaren unes 40 persones.

4.-Excursió a Carcassona, amb la qual es finalitzaven les sortides pel territori càtar. Va comptar amb la participació de 39 persones.

ACTIVITATS DESENVOLUPADES AL CENTRE CULTURAL MONESTIR. ANY 1996

CONGRESSOS, REUNIONS CIENTÍFIQUES I CURSOS D'ESTIU

Durant l'any 1996 s'han celebrat cinc activitats que es poden encabir dins d'aquest apartat, amb una assistència propera a les 400 persones, per tant inferior a la de 1995 (veg. Informatiu, núm. 24). Aquestes activitats són:

- 15 i 16 de febrer: Taller d'Història de Xile, organitzat per l'Àrea de Cultura i Patrimoni, la Universitat de Barcelona i el Centre d'Estudis d'Amèrica Llatina de Catalunya (CEALC). 15 participants.

- 16 de març: Congrés Provincial de la Federació de Transports de la UGT. 100 participants.

- 26, 27 i 28 de març: Reunió final del projecte de la Unió Europea «The integration of environmental concerns into coastal zone management» coordinat per la Universitat de Aarhus (Dinamarca) i la Universitat de Girona. 15 participants.

- 19, 20 i 21 de juliol: Escola d'Estiu de les JSC. 150 participants.

- 17 i 18 d'octubre: Reunió científica del Laboratori Europeu Associat de Biologia Molecular, organitzat pel CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques) i la Universitat de Perpinyà. 80 participants.

Com ja és habitual en els darrers anys, les sales del Centre Cultural Monestir són utilitzades per entitats, associacions, empreses... per a la celebració de reunions, assemblees i actes culturals diversos. Durant l'any 1996 s'ha reflectit un important augment d'aquest tipus d'actes. Incloses les activitats organitzades per l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Educació, el resum és el següent:

- . 6 presentacions de llibres.
- . 9 conferències.
- . 2 actes de grups polítics.
- . 1 reunió d'empresa.
- . 5 reunions de comunitats de propietaris.
- . 6 xerrades de l'Institut de F.P. i l'IES Sant Feliu.
- . 10 activitats i cursets d'associacions.
- . 15 reunions i actes protocolaris de caire divers.

A més, al Centre Cultural Monestir s'hi duen a terme reunions que es poden considerar habituals, com les de la Junta Tècnica del Museu i les seves comissions, les comissions del Consell Escolar Municipal o les del consell de redacció del Butlletí d'Informació Municipal que no es reflecteixen en l'anterior extracte.

EXPOSICIONS

Durant l'any 1996 s'ha continuat la línia de programació d'exposicions iniciada en anys anteriors que han convertit el centre en un punt de referència en el panorama expositiu de la comarca. El resum de la programació és el següent:

- Fins al 26 de gener: Efímer Empordà. Fotografies de Jordi Lladó.

- 28 de març-2 de juny: Sant Feliu durant el franquisme (1939-1975).

- Maig: Exposició de dibuixos del concurs de Sant Jordi.

- 25-27 de maig: Exposició de flors.

- 4-15 de juny: Exposició de quadres del sorteig de l'Agermanament amb Nueva Trinidad (El Salvador).

- 15 de juny-21 de juliol: Exposició de pintura de Joan Raset.

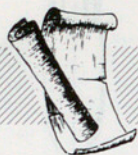
- 20 de juliol-22 de setembre: Sis escultors al Centre Cultural Monestir: Xicu Cabanyes, Narcís Costa, Domènec Fita, Marzo-Mart, Udaeta i Joan Viñas.

- 1 d'agost-29 de setembre: Exposició antològica de Josep Torrent Buch.

- 14 d'agost-22 de setembre: «Catalunya a l'era dels dinosaures».

- 7-11 de setembre: Exposició de l'Associació Filatèlica i de Col·leccionisme.

CURSOS UNIVERSITARIS

Fruit de la col.laboració existent amb la Universitat de Girona, durant el curs 96-97 s'han iniciat dues assignatures que tenen validesa acadèmica per als estudiants universitaris i són obertes al públic interessat prèvia inscripció.

L'octubre de 1996 es va iniciar la primera de dites assignatures «Narratives i proses literàries. Un estudi» que compta amb 59 inscrits i és de caràcter anual. La segona, «Cinema negre. Un gènere, una societat» s'ha iniciat el 10 de febrer d'enguany amb 67 inscrits.

Hi ha la voluntat de mantenir i consolidar aquesta oferta durant els propers cursos.

- 21 de novembre- 26 de gener:
El cinema a Sant Feliu i cent anys
del Còmic.

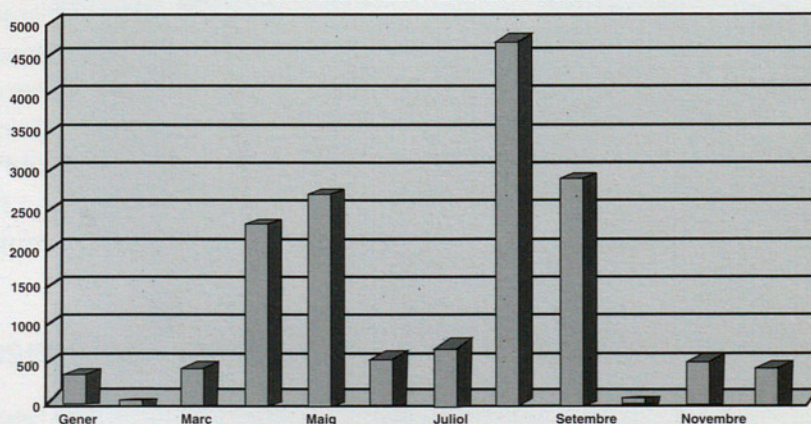
El nombre total de visites a les exposicions temporals ha estat de 15.300. L'exposició més visitada va ser «Catalunya a l'era dels dinosaures» de la «Fundació La Caixa», amb més de 7.000 visites. També van tenir una gran acollida de públic les exposicions de producció pròpia, d'entre les quals destaquem la del pintor Josep Torrent Buch i «Sant Feliu durant el franquisme(1939-1975)». Aquesta darrera exposició va superar les 5.500 visites.

El mes de major afluència de públic a les exposicions temporals va ser l'agost(4.815 visitants), seguit del setembre (2.883), maig (2.782) i abril (2.188).

Com a novetat, cal assenyalar la creació d'una comissió assessora de participació ciutadana en temes d'art i exposicions. Un dels primers fruitos que ha donat dita comissió ha estat la utilització del jardí del Monestir, conegut popularment com l'«hort del rector», com a espai d'exposició d'escultures.

VISITES A LES EXPOSICIONS

13 DE FEBRER. EXCURSIÓ DEL MUSEU A LLORET. TIRADA A L'ART

23 - SAN FELIU DE GUÍXOLS. Platja S. Pol. Tirant l'art

Alguns guixolencs teníem ja ganes de veure *in situ* com es feia aquesta mena de pesca que, també a Sant Feliu, durant segles es va fer a la badia d'aquí davant -abans de fer-hi el moll-, a garbí i a llevant, i a la badia de Sant Pol. I sovint hi havia raons, de tantes que n'hi havia al segle XVI -onze arts!-, de tal manera que s'hagueren de reglamentar.

També alguns de nosaltres tinguérem la sort de poder tirar de l'art a Lloret i de menjar pa amb tomata i sonso fregit. I tot ben regat amb vi.

Ens va agradar tant de participar-hi, que el Museu té la intenció de fer una prova a Sant Pol, perquè tots els guixolencs que vulguin hi puguin disfrutar-ne.

Agraïm des d'aquí als companys de Lloret Xino-Xano la seva amabilitat i la bona disposició

per a fer possible que aviat es pugui fer a la badia guixolenc de Sant Pol.

Després visitarem la casa de la família Garriga, d'indianos, actual Centre Verdaguer. El mobiliari de l'època, les habitacions, les fotografies antigues de Lloret, els dibuixos d'en Joan Llaverias, les embarcacions,... ens meravellà. I més encara ho féu l'atenció del senyor Àngel Martínez de Laguardia, col·leccionista i bon coneixedor de la geografia i història de Lloret, que tingué l'amabilitat d'explicar-nos-ho tot i d'acompanyar-nos.

El dinar de la colla el recordarem sempre més, en batre el rècord de durada: tres hores llargues! La lentitud del servei o de la cuina és una cosa que aquesta vegada no tindrem en compte, ja que les nostres excursions serveixen per a alimentar-nos de cultura. El dinar material és el de menys. O no?

DUES ACTIVITATS A L'ENTORN DE LA PREHISTÒRIA

Dins el marc de l'exposició temporal *Megalitisme: mite i realitat* que heu pogut veure durant els mesos de gener i febrer al Monestir, el Museu d'Història de la Ciutat ha organitzat dues activitats complementàries.

La primera d'aquestes activitats, que va aplegar unes 40 persones, es va realitzar el dia 31 de gener i consistia en una conferència a càrrec del Sr. Josep Tarrús i Galter que va apropar-nos més al *Megalitisme a les Gavarres i l'Ardenya*, un marc geogràfic que podem considerar propi, tot fent un recorregut per aquests atractius monuments funeraris en tot el nord-est de Catalunya.

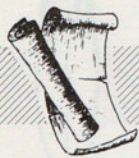
El dia 1 de febrer es va realitzar la segona activitat. En aquest cas es tracta de quelcom menys usual: una demostració de fabricació d'eines prehistòriques, amb mostra de materials, i de producció de foc a la qual van assistir 47 persones. En tractar-se d'un acte amb un component didàctic important es van implicar també els professors a través dels Tallers d'Història, i van po-

der prendre nota de la utilitat que els podia proporcionar aquest tipus d'activitat com a eina didàctica.

Aquesta interessant demostració va realitzar-la Antoni Palomo, arqueòleg i membre del grup Arqueolític, i va deixar-nos bocabadats amb la fabricació d'eines tallant la pedra amb tot tipus de percutors (estris per picar de fusta, de pedra, de banya...) i produint foc amb tres sistemes diferents: picant sílex (pedra foguera) amb pirita, fregan un pal amb fusta utilitzant un arc, i també per fregament d'un pal amb una fusta utilitzant només les mans.

Totes les tasques que ens mostrava Toni Palomo anaven acompanyades d'explicacions i referències, tant arqueològiques com antropològiques, amb un llenguatge clar i entenedor que no va fer gens feixuc un acte que ens va tenir embadalits prop de dues hores i mitja.

ENCARA ES FA CARBÓ A SANT FELIU

A començaments de febrer d'enguany, Josep Batlle ens avisà que en el terreny de la seva propietat a la zona de Pedralta construiria una carbonera i així, si hi assistíem, podríem seguir tot el procés d'obtenció de carbó vegetal, tal com durant molt de temps s'ha estat fent en els boscos de les nostres contrades. Agraïm doncs la iniciativa i passem a detallar-vos les diferents fases d'aquest procés:

1.- Es forma la carbonera amb una pila de llenya-essencialment de roure i alzina per obtenir carbó de bona qualitat- abans de ser tapada amb terra.

2.- La carbonera està tapada amb terra i al forat central, en la part superior, s'hi posen fulles perquè no s'obstrueixi.

3.- Es fa una escala amb troncs superposats, sense ser clavats. Mentre, es prepara el foc amb estelles de fusta per introduir-lo per la boca de la carbonera, arraconant la brossa.

4.- S'introdueix el foc.

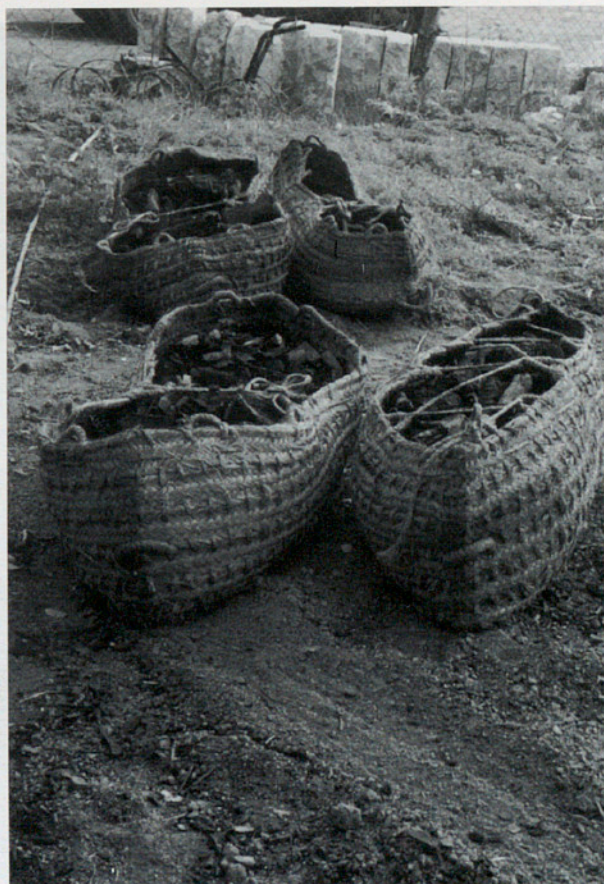
5.- Es deixa que el foc vagi agafant l'interior de la carbonera, mentre va respirant a través de les fulles.

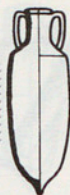

6.- Es tapa el forat central amb una planxa.

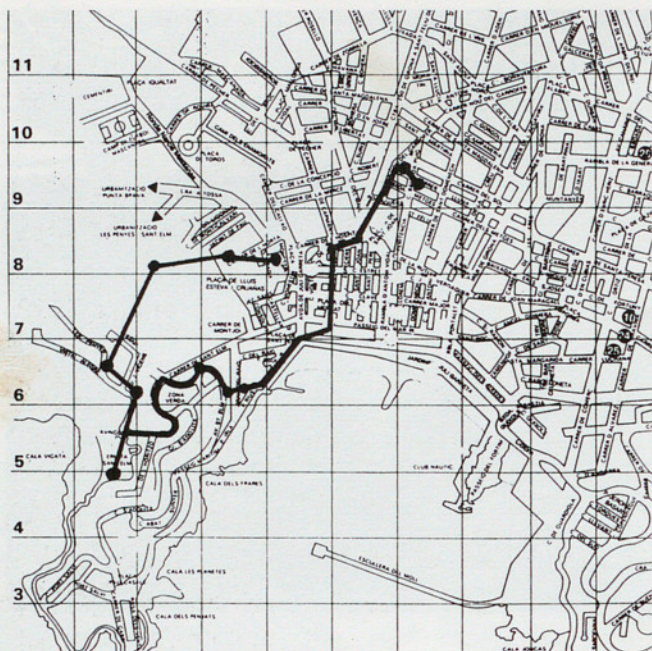
7.- Es fan forats pels costats. A mesura que el foc interior va baixant, es fan forats a nivells més baixos.

8.- Tot el carbó obtingut es va col·locant en els sarrions.

EXCURSIÓ A LA MUNTANYA DE SANT ELM I AL PUIG

El dia 15 de febrer realitzarem la segona de les que podríem anomenar "sortides de dissabte al matí" seguint l'objectiu de conèixer el patrimoni del nostre entorn més proper. En la primera, com recordareu, anàrem al massís de l'Ardenya. Així doncs, aquesta

vegada, tornarem a redescobrir alguns indrets als quals no dediquem moltes vegades l'atenció que es mereixen.

SISTEMA DE CANALITZACIÓ D'AIGÜES DE LA ZONA DEL MONESTIR

L'excursió sortia del mateix monestir, on es podia observar la mina d'aigua de l'hort del monestir il·luminada per a l'ocasió, i des d'on ens imaginàvem les canalitzacions subterrànies cap als pous i a altres túnels-desguassos que s'han descobert darreterament (vegi's Informatiu, núm. 21). Per força, tots els participants van començar a parlar sobre els mítics túnels que sortien del monestir per anar cap a ...Sant Elm?

Una mica més lluny, ja en les finques de les famílies Blasco i De la Peña- que tan amablement ens permeteren de visitar els seus jardins- anàrem fins a una segona mina d'aigua al costat d'un dipòsit amb una escultura-gàrgola molt semblant de la que trobem en un plànol de 1743 del monestir (Arxiu Municipal). Aquesta mina d'aigua també quedava connectada amb diversos pous i safareigs. Comprovarem com quedava ben diferenciat l'aprofitament de l'aigua potable de la d'altres usos, com per exemple, per a la xisquera que servia per adobar les hortes.

JARDINS NOUCENTISTES

En els terrenys de les finques abans esmentades, passejarem pels seus jardins on es barrejaven tot tipus d'arbres i de vegetació (llorers, palmeres, mimoses, pà d'àngel, falgueres,...) amb construccions diverses (colomar i glorietses de fusta, estructures "gaudinianes" dels jardiniers Arxer,...) i petits estanys. De les construccions cal destacar la torre, amb les bases rodones que trobem entre les merlets on originalment hi havia miralls a cadascuna. De forma que durant tot el dia es localitzava la torre a través del sol que es reflectia en aquests miralls.

PARATGE DE MONTICALVARI I DE VISTA ALEGRE. LA ROCA DE SANT JAUME

Amb tristesa veiérem com n'estan de degradats aquests indrets. Ben contraposat a la vida que havien tingut fins fa pocs anys: a Monticalvari, amb les berenades i passejades a buscar aigua a la font; a Vista Alegre, amb els partits de futbol i també les berenades.

De la Roca de Sant Jaume, a mig camí entre Vista Alegre i l'ermita de Sant Elm, en queda actualment una part dins del jardí d'un xalet particular i ja fa uns anys va ser un xic escapçada. Es conta que els forats de la part superior de la roca són marques que deixà el cavall de Sant Jaume en passar per aquest indret.

ERMITA DE SANT ELM

A part de l'esplèndida panoràmica, de la nostra petita i coneguda ermita, ens fixarem sobretot en el seu interior: en les pintures al fresc atribuïdes a J. Renart de les parets del costat de la imatge de la Verge.

ANTIGA URBANITZACIÓ RIUS

El 1922 Rius i Calvet projectà la urbanització de la muntanya de Sant Elm, que contemplava un passeig marítim, unes tipologies concretes de xalets, el balneari-bany de Sant Elm, una font, jardins i camins que creuaven la muntanya. I també, la reconstrucció

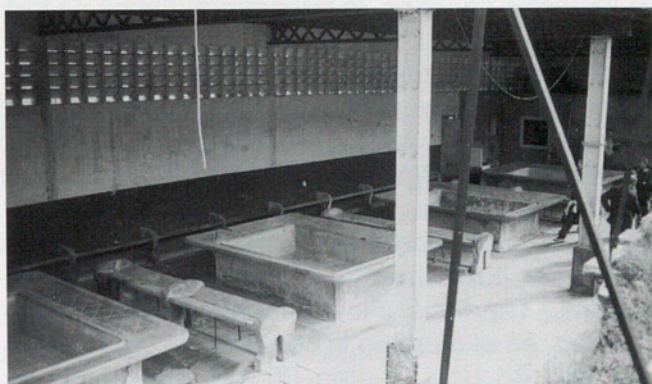
de l'ermita de Sant Elm que es portà a terme el 1929. En aquesta sortida passàrem per davant de la casa Rius (actualment enganxada a l'hotel Panorama) i dels seus jardins amb glorietses. Després baixàrem per camins i escalinates que encara es conserven, que menaven de la font de la Pedrera cap a l'ermita de Sant Elm.

EL BOT DE SALVAMENT MIQUEL DE BOERA

Ja a la zona del Puig, en concret a la Baixada del Puig, el Museu ha estat treballant en l'antic magatzem de la Brigada d'Obres per tal de restaurar completament el bot de salvament Miquel de Boera i el carro. Néstor Sánchiz, acompanyat del fuster Josep Posas- que ha col·laborat en la restauració del bot- explicà breument les diferents fases de la restauració i les característiques del bot. També, en el mateix magatzem, es pogué contemplar la barca de fusta "Jaume", donada per A. Xirgu al Museu el 1996.

SAFAREIGS PÚBLICS AL PUIG

Enfront d'aquest magatzem trobem els safareigs públics, que consten d'un cobert amb vigues metàl·liques on hi ha 4 grans safareigs, un dipòsit d'aigua i unes petites instal·lacions adjacents, en una cambra de les quals es conserva la caldera que servia per desinfectar la roba. Molts dels assistents recordaven com -no fa pas tants anys- utilitzaven aquests safareigs i com ha canviat la manera de fer la bugada (amb cendres, amb sabó de sosa fet a casa,...). També ens féu reflexionar sobre el malgastament actual d'aigua i d'energia.

BIBLIOGRAFIA

ESTEVA I CRUAÑAS, LLUÍS / PALLÍ I BUXÓ, LLUÍS,
ELS LLOCS DE LA VALL D'ARO, GISSALIS I EL MONESTIR GUIXOLENC (881-1199)

Amics del Museu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, núm. 6, 1995.

Aquest llibre es pot considerar com el llegat pòstum del guixolenc Lluís Esteva i Cruañas. La benvolença generosament reconeguda de Lluís Pallí, coautor, em permetrà d'atribuir el contingut bàsic del treball al senyor Esteva. He de reconèixer que sempre m'ha meravellat la capacitat de treball de l'autor i la seva tenacitat, no sé si agosarada, per afrontar els temes més complexos i foscos de la prehistòria i de la història de Sant Feliu de Guíxols. No té pas poc mèrit d'endinsar-se en els «segles obscurs», d'escassa documentació i de -encara menys-investigació arqueològica, sense un bon domini de les ciències auxiliars de la diplomàtica, la paleografia i del llatí clàssic o medieval.

De fet, però, el llibre no té intenció d'explicar-nos la transició de l'Edat Antiga al Feudalisme als llocs de la Vall d'Aro i de Sant Feliu, sinó que és una mena de repertori documental -68 documents-referits als esmentats indrets entre els anys 881 i 1199. Se n'estableix un ordre cronològic, se'n fa un petit resum que, finalment, és objecte de comentari per part dels autors. No cal dir que la localització de la toponímia -riquíssima- és de gran valor i interès.

Molts d'aquests documents ja eren coneguts, però els autors han tingut la paciència de -a més d'aplegar-los en una sola obra- fer-los traduir al català. Així doncs, es tracta també d'una feina col·lectiva de difusió i d'erudició en què hi han col·laborat amb llurs traduccions especialistes tan reconeguts com Josep Calzada, Gaspar Feliu, Jaume Marquès, Josep M Marquès, Gabriel Roura i Joan Villar.

Segons el meu criteri, personalíssim evidentment, hauria estat més positiu i útil d'ajuntar-hi -a la traducció catalana- la transcripció llatina de tots els documents.

Els breus comentaris fets a la documentació tenen un sentit interpretatiu molt clar, que divergeix de la interpretació clàssica d'Hurtelise i de la, més recent, de Joan Blanco (*El monestir de Sant Feliu de Guíxols (Segles X-XI). La formació del domini*, 1991) on l'historiador gironí tracta d'esbrinar quines varen ser les condicions històriques que feren possible l'aparició d'un monestir a la badia de Guíxols, en el marc de la colonització i repoblació del territori dels segles IX i X, després d'un

despoblament dels segles anteriors. Esteva i Pallí, en canvi, parteixen de la hipòtesi -no provada del tot- contrària: aquestes terres no quedaren mai despoblades, ni en temps dels visigots ni en temps dels sarraïns. Per tant, d'alguna manera es nega el supòsit tradicional com a punt de partida que explicava el context de la fundació del monestir. Els autors consideren que és un error parlar aquí de «repoblació» en l'accepció normal que dóna el diccionari al terme. I atribueixen la fundació del monestir a altres probables motius no explicats suficientment.

Potser és inadequat de minimitzar les conseqüències de les expedicions militars musulmanes, i deslligar el que aquí s'esdevenia durant els segles VIII i IX del procés general que afectava el conjunt del país. Al meu parer, la despoblació de les nostres contrades no podia ser tan sols relativa? El que permetria d'acceptar perfectament la interpretació de Joan Blanco.

**ELS LLOCS DE
 LA VALL D'ARO, GISSALIS
 I EL MONESTIR GUIXOLENC
 (881-1199)**

LLUÍS ESTEVA I CRUAÑAS / LLUÍS PALLÍ I BUXÓ

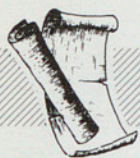

AMICS DEL MUSEU MUNICIPAL
 SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM 6

MCMXCV

Però és evident que encara resta molt per investigar -i excavar- i per a comprovar les hipòtesis de les restes paleocristianes i, doncs, per a repensar i reinterpretar la complexa construcció dels fets -que són els documents. Perquè en realitat, a hores d'ara, què en sabem del poblament de l'Antiguitat i del creixement humà medieval? Quines n'eren les causes? Són qüestions que resten totalment obertes a investigacions futures.

Sense resseguir el mecanisme de la transició de l'esclavisme al feudalisme, el llibre parla de les millores agràries i de la llarga supervivència de l'esclavisme. Per a remarcar-ne més aquella persistència, hom hi addueix referències del 1820, quan a Sant Feliu encara hi havia esclaus! Que la casualitat cronològica del mot «esclau» pugui establir aquesta seqüència, això no vol pas dir que comporti necessàriament una relació lògica. No es pot relacionar l'esclavisme rural i autòcton -com a mode o sistema de producció i social que precedí el feudalisme sense etapes intermèdies i que, com a molt, arribà fins al segle X (segons Bonnassie, *Del esclavismo al feudalismo en Europa occidental*, Edit. Crítica, p.200)-, amb l'abundant tràfic d'esclaus orientals (barbarescos, búlgars, circas-

sians, etc.) en què intervenien també els mercaders ganxons durant la Baixa Edat Mitjana; o amb el d'Amèrica, d'on procedien els esclaus guixolencs que, aquí, es portaven els *americanos* a començament del segle passat.

Entre el llatí, la traducció catalana i el comentari, hom es pot confondre amb l'enterrament de Riambau de Baseia, mort el 1132. El text llatí i la traducció al català de Joan Villar asseguren que fou enterrat a la catedral de Girona; mentre que el comentari del text, tot seguit, afirma que ho fou a Castell d'Aro, sense explicar els motius d'aquesta discordança, puix que no sembla que es tracti d'un lapsus dels autors.

Però malgrat aquestes i altres qüestions discutibles, el tàndem Esteva/Pallí ha escrit un llibre que tot investigador que estudiï la transició històrica de l'antiguitat al feudalisme al micro-cosmos de la Vall d'Aro i Guíxols haurà de consultar sempre. El llegat darrer de l'Esteva, d'altra banda, ha esdevingut una referència fonamental, no solament per als historiadors sinó també per als lingüistes especialitzats en l'estudi de la nostra toponímia.

Àngel Jiménez

En el repartiment de l'illa de Mallorca fet després de la conquesta catalana de l'any 1229 pel rei en Jaume i els seus col·laboradors, a l'abat de Sant Feliu de Guíxols li correspongueren terres i cases a diversos indrets, d'entre els quals destacaré el terme i poble de Llubí -aleshores anomenat Castell-Llubí, dins el terme de Muro- perquè a l'actualitat l'església parroquial encara té per titular Sant Feliu, sant que també és el patró de la vila, i a més l'abat Bernat Coll hi té un carrer dedicat.

A l'Arxiu del Regne de Mallorca es conserven els llibres de la Cúria o Cort de l'Abat de Sant Feliu que contenen els traspassos i compra-ventes de cases i terres i altres activitats, com poden ésser les judicials, alous, censals, etc. i altres drets pertanyents a dit abat, localitzats a dues seccions: la de protocols, n.ºs. 4.668 al 4.704 (F-1 i següents) i la secció AH n.º 1.920, 6.544-47 i 6.726 i 27. Tota aquesta documentació la deixam de banda ja que aquí, en el present treball, només donam a llum les altres notícies referents a les relacions comercials entre Sant Feliu i Mallorca, documentació localitzada sobretot dins els protocols notariais i altra documentació diversa, i alguns pocs documents conservats a altres arxius de l'illa.

Totes aquestes notícies han estat publicades anteriorment al Butlletí informatiu de l'Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols a partir del n.º 7 (febrer de 1991) fins al n.º 20 (desembre 1994), gràcies a la iniciativa i generositat de l'arxiver municipal Àngel Jiménez, al qual vull expressar públicament la meua gratitud.

Ramon Rosselló

RAMON ROSSELLÓ VAQUER

RELACIONS ENTRE SANT FELIU DE GUÍXOLS I MALLORCA SEGLES XIII-XVI

dm - 50 - cc - xxx - jmo -
BIBLIOTHECA de Sant Feliu de Guíxols

Mallorca, 1997

ARXIU

MUSEU

EDIFICIS ANTICS REHABILITATS "Recuperar patrimoni val la pena!"

Carrer Algavira

Carrer Sant Domènec

Carrer Sant Llorenç

Carrer del Mall

SERVEI DE PUBLICACIONS I D'ARXIU
JUNTA DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
ÀREA DE CULTURA. Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

D.L. Gt. 1.611-1989 - Gràfiques Bigas - St. Feliu de Guíxols